

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СІЛЬСЬКОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

*Газуда Л.М., ДВНЗ "Ужгородський національний
університет", д.е.н., професор, професор кафедри
економіки і підприємництва*

*Герцег В.А., ДВНЗ "Ужгородський національний
університет", аспірант кафедри економіки і підприємництва*

Проблеми державної підтримки сільського розвитку є особливо актуальними нині для України, оскільки період системних трансформаційних змін в економічній системі ще не завершено. При цьому, необхідним для покращення умов життя сільських мешканців та забезпечення збалансованого розвитку регіонів країни, в цілому є ефективне державне регулювання у сфері соціально-економічного та інфраструктурного розвитку сільських територій.

Дослідження свідчить, що для України концепція сільського розвитку передбачає передусім аграрний розвиток та акцентування уваги на сільськогосподарському виробництві, оскільки частка сільського господарства за статистичними даними станом на 2019 р. становить 11,4% у ВВП України [3]. Зазначена концепція спричинює деградацію інших видів економічної діяльності: сільський туризм, розвиток сфери послуг, побутове обслуговування тощо.

Сучасні механізми до забезпечення розвитку сільських територій в Україні мають певні протиріччя. З одного боку вважається позитивним формування територіальних механізмів управління сільськими територіями, укрупнення територіальних ресурсів та концентрації місцевих органів влади на конкретній проблемі їхнього регіону, а з іншого боку, такі механізми обмежують прагнення центральних органів влади втручатися в розвиток сільських територій та вирішувати проблеми місцевого характеру. Виникає потреба у створенні такого механізму, який би, враховуючи міжнародний досвід, створив баланс цих протилежних тенденцій для досягнення високих темпів сільського розвитку [1, с. 48].

З огляду на те, що сільські території – багатофункціональна система, то вона потребує дієвої державної підтримки, передусім через регіональні програми соціального, економічного й

екологічного регулювання з врахуванням пріоритетних цілей і завдань щодо розвитку сільської місцевості.

Державне регулювання сільського розвитку в цілому, та аграрної сфери зокрема є процесом впливу на їх розвиток і функціонування шляхом доповнення стимулів ринкового механізму щодо отримання суб'єктами господарювання стійких результатів прибуткової діяльності, створення сприятливого економічного середовища для поліпшення їх конкурентних позицій [2, с. 163]. Варто виокремити основні механізми державної підтримки сільського розвитку: інституційно-правові, економічні, організаційні та соціальні.

Інституційно-правові механізми державного регулювання сільського розвитку – механізми законодавчого характеру, які сприяють реалізації принципів демократичного управління та узгодженню інтересів різних суспільних груп з метою досягнення цілей розвитку регіону і держави.

До основних економічних важелів регулювання аграрного виробництва та забезпечення сільського розвитку можна віднести: оподаткування, цінову політику, бюджетну підтримку, кредитне забезпечення, сприяння розвитку страхування, митно-тарифне регулювання, гарантії уряду щодо інвестування зарубіжними установами.

Організаційні механізми – адміністративні методи управління, які є сукупністю засобів адміністративного впливу на умови та рівень життя сільських мешканців.

Соціальні важелі державної підтримки сільських територій – регіональні і соціальні програми розвитку виробничої та соціальної інфраструктури села, програми стимулювання сільського населення до несільськогосподарської діяльності та різні соціальні допомоги жителям сільської місцевості.

Дослідження засвідчує, що на основі проаналізованих вище аспектів державної підтримки сільського розвитку можна виокремити для України кілька перспективних напрямів, зокрема:

- для підвищення ефективності аграрного виробництва – субсидії і квоти на виробництво аграрної продукції; зниження рівня витрат на виробництво аграрної продукції, виплати зі страхування, виплати відсотків по кредитах, податкові пільги та запровадження засобів стимулювання сільськогосподарських товаровиробників;
- для забезпечення гармонійного розвитку соціальної інфраструктури сільських територій – створення дієвої мережі

дорадчих служб чи агентств в межах сільських територій, які б здійснювали роботу з молоддю у співпраці з працівниками районних центрів зайнятості; реалізація регіональних та державних програм розвитку соціальної інфраструктури, фінансування заходів щодо благоустрою сільських територій;

- для ефективного поєднання механізмів управління органів місцевої влади з механізмами державного управління – надання органам місцевого самоврядування не тільки широких прав з реалізації програм розвитку сільських територій, але й адекватної фінансової підтримки за допомогою використання комплексу фінансових інструментів: прями платежі населенню, програми грантової підтримки.

Висновки. Державна підтримка сільського розвитку в Україні повинна базуватися на діалектичній єдності всіх складових елементів системи (управлінських, економічних, соціальних, екологічних), пізнанні та всебічному використанні в господарській практиці об'єктивних законів природи, аналізу та синтезу концептуальних основ розвитку сільських територій України.

Інноваційні ідеї до забезпечення соціально-економічного розвитку сільських територій повинні втілюватися не тільки в державні програми та стратегії, а й у механізми їх реалізації як на макро- , так і на макрорівні. З цією метою необхідним є здійснення моніторингу процесу формування та реалізації державних стратегій розвитку сільських територій, використання сучасних концепцій і пошук моделей їх розширеного відтворення.

Список використаних джерел:

1. Газуда Л. М., Герцег В. А. Міжнародний досвід забезпечення розвитку сільських територій. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство, 2018. Вип. 17. С.47-51.
2. Газуда Л.М., Ерфан В.Й., Газуда С.М. Сільський розвиток регіону: монографія. Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А. М., 2015. С 162-163.
3. Економічна статистика. Економічна діяльність. Сільське, лісове та рибне господарство. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/cg.htm.
4. Мармуль Л.О. Методичні підходи до розвитку сільських територій на засадах децентралізації .Економіка АПК, 2016. №7. С. 80-86.

5. Панухник О.В. Напрями та шляхи трансформації державної підтримки суб'єктів аграрної сфери України. Актуальні проблеми інноваційної економіки, 2017. № 1. С. 5-10.